

Zákon o štátnom rozpočte na rok 2004

Poslanci NR SR schválili 12. decembra Zákon o štátnom rozpočte na rok 2004. Snahou schváleného rozpočtu je priblížiť sa k vládnomu programu, ako aj k splneniu kritéria na vstup do eurozóny, pokles deficitu verejných financií pod 3% do roku 2006. Štátny rozpočet bol zostavený na základe nasledujúcich makroekonomických odhadov MF SR: predpokladaný HDP v bežných cenách 1293,2 mld. Sk, ročné tempo rastu HDP v stálych cenách 4,1%, priemerná ročná miera inflácie 8,1%, priemerná evidovaná miera nezamestnanosti z disponibilného počtu nezamestnaných 14,9% (17%).

Štátny rozpočet (ŠR) počíta v roku 2004 s celkovými príjmami vo výške 231,958 mld. Sk, výdavkami 310,453 mld. Sk a nominálnym schodkom 78,495 mld. Sk a deficitom verejných financií v metodike ESA 95 3,93% predpokladaného hrubého domáceho produktu (HDP) čo zodpovedá výške 50,4 mld. Sk, oproti vládnomu návrhu predstavuje navýšenie 0,03 percentuálneho bodu. Pokles deficitu z úrovne 7,2% v roku 2002 je výsledkom úsporných opatrení v mnohých oblastiach verejných financií.

Rozpočtom obcí sa poskytnú dotácie v celkovej výške 3,733 mld. Sk. Do týchto rozpočtov bude v roku 2004 ďalej smerovať časť výnosu dane z príjmov FO vo výške 8,463 mld. Sk. Tá sa obciam rozdelí pomerne podľa počtu obyvateľov. Podiel z výnosu dane z príjmov PO, predstavuje 7,17% (5,18% rok 2003) a zvyšných 92,83% je príjmom ŠR. Jednou z poslaneckých zmien výnosy dane z príjmu prirodzených monopolov a veľkých spoločností budú rozdeľované podľa počtu obyvateľov a nie podľa sídla spoločnosti.

Do rozpočtov VÚC budú poskytnuté dotácie v sume 6,845 mld. Sk, pričom poskytnutie sa nevymedzuje účelovo. Okrem dvoch spomenutých dotácií, obciam a VÚC sa na výkon samosprávnych funkcií v oblasti školstva rozpočtujú dotácie vo výške 8,963 mld. Sk.

Poslaneckou zmenou bola schválená maximálna výška štátnej prémie stavebného sporenia na úrovni 2500 Sk a štátny príspevok k hypotekárnym úverom vo výške 1%. Pôvodne navrhovaná suma rezervy vlády 1,05 mld. Sk bola zmenami znížená na 260 mil. korún.

Predkladaný návrh rozpočtu je zostavený v súlade s princípmi metodiky ESA 95, ktorý uplatňuje princíp časového rozlíšenia pri sledovaní transakcií, pričom poskytuje v zásade ucelený a neskreslený pohľad na vývoj hospodárenia verejných financií. V rozpočte na rok 2004 sú zapracované odvody ako aj príjmy SR z rozpočtu, či fondov Európskeho spoločenstva. Aj napriek tomu, že Slovensko vstupom do EÚ získa, jeho čistá rozpočtová pozícia bude z užšieho pohľadu verejných financií deficitná, keďže niektoré z finančných tokov medzi SR a EÚ sú zahrnuté do štátneho rozpočtu a iné sa naopak nestávajú jeho súčasťou. V roku 2004 sa deficit verejných financií z titulu vstupu do EÚ zvýši o 2,558 mld. Sk. Celkový objem prostriedkov vyčlenených v štátnom rozpočte na rok 2004 na spolufinancovanie pomoci EÚ je 7 281 mil. Sk, na platby do rozpočtu Európskej únie je v ŠR vyčlenených 10,2 mld. Sk.

Štátny rozpočet na rok 2004 odráža ukončenie procesu decentralizácie kompetencií zo štátu na samosprávu. Originálne kompetencie sú financované z kapitoly Súhrnný finančný vzťah k obciam a VÚC a prenesené kompetencie prostredníctvom kapitol vecne príslušných rezortov. V rozpočte je ďalej zapracovaná reforma miestnej štátnej správy. Z krajských úradov sa z pôvodne rozpočtovaných výdavkov v objeme 58,8 mld. Sk (vo východiskách rozpočtu) odčlenilo do príslušných rozpočtových kapitol, do VÚC a obcí 58,3 mld. Sk. Úspory, ktoré v rozpočte na rok 2004 vznikli touto reformou podľa vládneho materiálu dosahujú takmer 600 mil. Sk z toho 85,4% predstavujú mzdy vrátane poistného. Zákon, v znení vládneho materiálu, nastoľuje tvrdé rozpočtové obmedzenia, aj keď navrhované limity nedosahujú požiadavky rezortov, sú podľa vládneho návrhu dostatočne vysoké, aby hospodárili bez vytvárania dlhov (ide najmä o železnice, zdravotníctvo, regionálne školstvo, STV, SRo). Reforma štátneho rozpočtu zavádza programové rozpočtovanie, ktoré predstavuje tendenciu presadzovanú vo vyspelých krajinách a aj na úrovni EÚ ako celku. V rozpočte orientovanom na výsledky sa priority programového vyhlásenia vlády konkretizujú do merateľných cieľov, čo umožňuje odpočet ich splnenia. Okrem programového rozpočtovania sa reforma štátneho rozpočtu premietla i v zmenách v štruktúre rozpočtových kapitol. Vládny návrh ŠR okrem iného obsahuje aj rámcový návrh viacročného rozpočtu verejných financií (aj pre roky 2005 a 2006) a zároveň stanovuje objem prostriedkov, ktoré budú v tomto období k dispozícii na prerozdelenie medzi kapitoly. Ďalšie úsporné opatrenia sa týkajú sociálneho systému (zníženie nezamestnanosti a reforma systému), zdravotníctva (reformy zamerané na posilnenie finančnej disciplíny by mali zabezpečiť, že sa v roku 2004 nebude tvoriť dlh), verejnoprávnych médií (minimalizácia ich naviazanosti na ŠR).

Objem záväzkov štátu na splatenie istín štátneho dlhu je takmer 146 mld. Sk. Výdavky kapitoly štátny dlh sa v roku 2004 rozpočtujú na úrovni 30,3 mld. Sk, čo predstavuje zníženie o 2 mld. korún oproti roku 2003.